

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Tábor 25.7.2011
čj. SRS 043017/2011

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 15 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 11.7.–24.7.2011

1. Počasí

Počátek sledovaného období bylo teplé a slunečné počasí doprovázené bouřkami, nárazovým větrem a dešťovými srážkami. Denní teploty vystoupaly až k 28 °C, noční se pohybovaly kolem 15 °C. Koncem období nastalo prudké ochlazení s intenzivními dešťovými srážkami. Denní teploty v průměru jen do 17 °C, noční klesly k 10 °C až 7 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na některých místech začala sklizeň ozimé řepky, ozimé pšenice a ječmene jarního. Je dokončována sklizeň ozimého ječmene. Lokálně je sklizeň pozastavena z důvodu deštivého počasí, které neumožňuje přístup sklizňové techniky na pole a pokračování ve žních.

Pokračuje ošetření porostů bramboru proti plísni bramboru (*Phytophthora infestans*) na lokalitách s vyšším infekčním tlakem ve zkrácených intervalech. I přes intenzivní chemické ošetření nalezeny slabé výskyty plísně bramborové i mimo pozorovací body. U malopěstitelů brambor a zahrádkářů jsou střední až silné výskyty plísně. Nastalé počasí je příznivé pro šíření plísně bramboru, stoupá i výskyt mšic a proto porosty sadby jsou i nadále pod insekticidní clonou. Proběhla a nadále probíhá desikace raných a poloraných sadbových brambor.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 77-89 BBCH)

Porosty pšenice se nacházejí ve fázi pozdní mléčné zralosti až po fázi plné zralosti. Místa již začala sklizeň pšenice ozimé. Vlhké počasí napomáhá rozvoji černí obilnin (*Alternaria* sp.) v klasech, snětivosti pšenice rodu *Tilletia* (*Tilletia tritici*, *Tilletia controversa*, *Tilletia laevis*) a růžovění klasů pšenice (*Fusarium* spp.). Z pozorovacích bodů budou při sklizni odebrány vzorky zrna cca 0,5 kg k laboratorním rozborům na přítomnost teliospor a určení druhu snětivosti.

Slabý výskyt růžovění klasů pšenice (*Fusarium* spp.) zaznamenán v okrese Jihlava (Velký Beranov, 18.7.).

První výskyty **černí obilnin (*Alternaria sp.*)** byly hlášeny z okresu Třebíč (Hrotovice, 12.7.), z okresu Tábor (Řípec, 18.7.) a z okresu Jihlava (Skryje nad Jihlavou, 19.7.).

Snětivosti pšenice rodu *Tilletia* (*Tilletia tritici*, *Tilletia controversa*, *Tilletia laevis*) byly zaznamenány v okrese Jihlava (Kosov u Jihlavy, 18.7. a Heroltice u Jihlavy, 21.7.). Zvýšený výskyt této choroby byl zaznamenán i v okresech Tábor a Jindřichův Hradec.

Tečkovaná listová skvrnitost pšenice (*Septoria tritici*) se stále vyskytuje především na starších listech a ve slabých intenzitách. Slabý výskyt byl pozorován v okrese Třebíč (Hrotovice, 12.7.).

Slabý výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** byl pozorován v okrese Prachatice (Prachatice, 22.7.), v okrese Pelhřimov (Pelhřimov, 15.7. a Čakovice u Pelhřimova, 15.7.) a v okrese Tábor (Řípec, 12.7.).

Stéblolam pšenice (*Oculimacula yallundae*) pozorován slabý výskyt v okrese Pelhřimov (Čakovice u Pelhřimova, 4.7., Pelhřimov, 1.7.).

Slabý výskyt **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)** byl zaznamenán v okrese Pelhřimov (Čakovice u Pelhřimova, 4.7., Pelhřimov, 1.7.).

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** byl pozorován ve slabé intenzitě v okrese Třebíč (Hrotovice, 12.7.). Slabý výskyt byl hlášen z okresu Jihlava (Skryje nad Jihlavou, 19.7.).

Žlutá rzivost pšenice (*Puccinia striiformis*) byla zjištěna ve slabé intenzitě v okrese Pelhřimov (Čakovice u Pelhřimova, 15.7.).

První výskyt hálek **plodomorky plevové (*Sitodiplosis mosellana*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Hrotovice, 12.7.).

Slabý výskyt housenek **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** byl pozorován v okrese Pelhřimov (Pelhřimov, 15.7.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 89-99 BBCH)

Převládající vývojová fáze u ječmenů se pohybuje v rozmezí od plné zralosti do fáze sklizeného zrna. Převážná většina ploch na okrese Jihlava je již sklizena s nadprůměrným výnosem. V ostatních okresech je sklizeň dokončována. Místy však byla sklizeň přerušena nepříznivým počasím. Výnosy dosud sklizených porostů se pohybují na velmi dobré úrovni.

JEČMEN JARNÍ (RF 75-87 BBCH)

Vývojové fáze se pohybují v rozmezí od střední mléčné zralosti po žlutou zralost. Začíná sklizeň porostů ječmene jarního. Místy však byla přerušena vydatnějšími dešti.

Vlhké počasí přispívá k rozvoji **černí obilnin (*Alternaria sp.*)**. První výskyty této choroby byly hlášeny z okresu Třebíč (Střítež, 12.7.).

První výskyt larev **bejlomorky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Střítež, 12.7.) a v okrese Český Krumlov (Velešín, 22.7.).

V okrese Český Krumlov je až čtvrtina porostů v lokalitách: Krásějovka, Velešín, Netřebice poškozených polámaním klasů a vyražením zrn z klasů po bouřkách s kroupami v noci z 9.7. na 10.7.

KUKUŘICE (RF 38-73 BBCH)

Porosty se nacházejí v růstových fázích od patrného 8. kolénka do fáze časně mléčné zralosti.

První výskyty imág **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** ve feromonových lapácích byly zjištěny v okresech: Třebíč (Rapotice, 14.7., Udeřice, 19.7.), Jihlava (Stará Říše, 18.7.), Český Krumlov (Chlumec, 25.7.), České Budějovice (Chotýčany, 25.7.) a Pelhřimov (Hněvkovice u Humpolce, 26.7. a Vojslavice nad Želivkou, 26.7.).

Kontroly a záznamy výskytu dospělců na lepových deskách se provádí jednou týdně v období od 20.6. do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Sledování výskytu tohoto nepůvodního škůdce a případná opatření proti němu jsou rozdílná dle zařazení okresů do předem vymezených zón. První zóna tzv. oblast kontinuálního šíření zahrnuje celou Moravu a několik sousedících okresů. Ochrana proti bázlivci kukuřičnému spočívá v uplatňování zásad integrované ochrany rostlin. Základem je omezení monokulturního pěstování kukuřice společně s využíváním preventivních agrochemických metod ochrany a chemických přípravků.

Do zóny kontinuálního šíření jsou v naší oblasti zařazeny okresy Třebíč, Jihlava a Jindřichův Hradec.

Do druhé zóny tzv. nárazníkové jsou zařazeny z naší oblasti okresy Tábor, České Budějovice, Český Krumlov, Písek, Prachatice, Strakonice, Pelhřimov. Zde jsou pěstitelé kukuřice povinni na pozemcích, kde byla pěstována tato plodina i v minulém roce, po vyhlášení signalizace Státní rostlinolékařskou správou provést chemické ošetření proti dospělcům bázlivce kukuřičného. Tato povinnost platí pro všechny pozemky v okruhu 40 km od pozorovacího bodu, kde byl tento škůdce zjištěn. Ošetření se provádí do dvou až tří týdnů po prvním zjištění a musí být minimálně jednou zopakováno.

První výskyt v nárazníkové zóně byl zjištěn a potvrzen diagnostickou laboratoří Olomouc dne 25.7. v okrese Český Krumlov, lokalita Chlumeč a v okrese České Budějovice, lokalita Chotýčany a dne 26.7. v okrese Pelhřimov, lokality Hněvkovice u Humpolce a Vojslavice nad Želivkou. Ostatní okresy zařazené do této zóny jsou zatím bez výskytu.

Vyhlášení signalizace

Na základě výše uvedených zásad se vyhláší 40 km okruh okolo obce Chlumeč, okres Český Krumlov, okolo obce Chotýčany, okres České Budějovice a okolo obcí Hněvkovice u Humpolce a Vojslavice nad Želivkou, okres Pelhřimov. Ve vymezeném území jsou všichni pěstitelé kukuřice povinni ošetřit porosty na pozemcích na nichž byla pěstována kukuřice i v minulém roce a nebyl zde použit insekticidní přípravek proti larvám bázlivce kukuřičného.

Pozemky, pro které nebude vyhlášena signalizace a splňují výše uvedené podmínky (nárazníková zóna, opakované pěstování kukuřice, bez insekticidní ochrany proti larvám), musí být ošetřeny nejpozději do 15. srpna.

Přípravky povolené proti dospělcům DVV:

Název	Účinná látka	Dávkování	Ochranná lhůta
Karate se Zeon technologií 5 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT nebo 28 dní (dle registranta přípravku)
Karate Zeon 050 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
Decis Mega	deltamethrin	0,2 - 0,25 l/ha (400 - 600 l/ha vody), podle signalizace, max. 1x	AT
Biscaya 240 OD	thiacloprid	0,3 l/ha (300 - 500 l/ha vody), do 65 BBCH, podle signalizace, max. 1x	30 dní
BEC Lamcy	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 - 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 - 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
CS Lamcy	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 - 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 - 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
KeMiChem-Lambdacyhalothrin 50 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
KeMiChem-Lambdacyhalothrin-I 50 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
RC-Lambdacyhalothrin 50 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT

!!! Pouze přípravek Karate se Zeon technologií 5 CS je registrován k použití i do kukuřice na siláž a do kukuřice na zeleno !!!

Podrobnější informace lze získat na webových stránkách Státní rostlinolékařské správy. Případně je možno kontaktovat rostlinolékařské inspektory místně příslušného pracoviště SRS.

Na světelném lapači v Humpolci zaznamenány první nálety **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)**.

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 79-85 BBCH)

Vývojová stadia porostů hrachu se pohybují od fáze, kdy téměř veškeré lusky dosáhly druhově, resp. odrůdově specifické velikosti, semena jsou plně vyvinutá (zelená zralost) do fáze kdy asi 50 % semen je specificky vybarveno dle druhu a odrůdy, semena jsou suchá a tvrdá.

V okrese Jihlava jsou senážní hrachy již sklizeny, stejně tak na pozorovacím bodě ve Velkém Beranově v témže okrese.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 81-89 BBCH)

Porosty řepky ozimé se nacházejí v růstových fázích, kdy asi 10 % šešulí dosáhlo druhově a odrůdově specifické velikosti do plné zralosti. U některých porostů dochází k výdrolu semen z důvodů poškození šešulí deštěm, případně kroupami. Pěstitelé porosty zdesikovali. Po uplynutí ochranné lhůty a při příznivém počasí bude možné zahájit sklizeň.

Houbové choroby jsou z důvodu vlhkého, deštivého počasí na vzestupu. Střední výskyt **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** v šešulích byl zaznamenán v okrese Strakonice (Krajníčko, 15.7. a Strunkovice nad Blanicí, 15.7.). Slabé výskyty této choroby byly hlášeny z okresů: Pelhřimov (Hněvkovice u Humpolce, 12.7. a Ústí u Humpolce, 12.7.) a Jihlava (Bradlo, 18.7.).

Fomové černání stonku (*Leptosphaeria maculans*) zaznamenáno v okrese Pelhřimov (Hněvkovice u Humpolce, 12.7. a Ústí u Humpolce, 12.7.). Zjištěny pouze slabé výskyty.

Slabý výskyt **plísňě šedé (*Botryotinia fuckeliana*)** byl zaznamenán v okrese Pelhřimov (Hněvkovice u Humpolce, 12.7. a Ústí u Humpolce, 12.7.).

Cylindrosporióza řepky (*Pyrenopeziza brassicae*) pozorována ve slabém výskytu v okrese Strakonice (Krajníčko, 15.7. a Strunkovice nad Blanicí, 15.7.).

SLUNEČNICE ROČNÍ (RF 65)

Sledovaný porost slunečnice se nachází ve fázi plného květu (trubkovité květy ve střední třetině terče kvetou).

První výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** byl zjištěn na pozorovacím bodě v okrese Třebíč (Krhov u Hrotovic, 12.7.).

Zároveň zde byl zjištěn slabý výskyt **šedé plísňovitosti slunečnice (*Botryotinia fuckeliana*)**.

Na stejném PB byl pozorován slabý výskyt **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** a **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

Mezi jednotlivými pěstovanými hybridy slunečnice jsou velké rozdíly v citlivosti na sání mšic. Některé hybridy jsou poškozovány podstatně méně než jiné. Mšice mají v přírodě mnoho přirozených nepřátel – slunéčka, larvy pestřenek, zlatooček a další.

MÁK SETÝ (RF 64-74 BBCH)

Porosty se nacházejí ve fázích od zelené do žluté zralosti. V okrese Český Krumlov v lokalitě Zubčice je po bouřkách na přelomu minulého a začátku současného sledovaného období 15-20 % polehnutých porostů máku.

Slabý výskyt **plísňě máku (*Peronospora arborescens*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 20.7.).

První výskyt **šedé plísňovitosti máku (*Botryotinia fuckeliana*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 20.7.).

První výskyt imag **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** byl pozorován v okrese v okrese Tábor (Dub u Ratibořských Hor, 19.7.).

Slabý výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 12.7.) a v okrese Jindřichův Hradec (Horní Pěna, 12.7.).

Slabý výskyt larev **žlabatky stonkové (*Timaspis papaveris*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 20.7.).

Ochrana: proti dospělým žlabatkám se ošetřuje před nakladením vajíček do stonků máku.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 69-79)

Brambory se nacházejí v růstových fázích od ukončeného květu do opadávání prvních bobulí.

Probíhá chemické ošetření proti **plísni bramboru (*Phytophthora infestans*)** a přenašečům viróz. I přes intenzivní chemické ošetření nalezeny slabé výskyty plísně bramborové na pozorovacích bodech i mimo ně. První výskyty ve velmi slabé intenzitě byly zaznamenány v okresech: Jihlava (Nový Rychnov, 14.7., Velký Beranov, 18.7.), Tábor (Roudná nad Lužnicí, 18.7., Oblajovice, 19.7.), Jindřichův Hradec (Děbolín, 20.7.) a Pelhřimov (Humpolec, 22.7.). Střední výskyt této choroby byl zjištěn v okrese Jihlava (Střítež u Jihlavy, 13.7.). U malopěstitelů brambor a zahrádkářů střední až silné výskyty plísně.

Informace k ošetření proti plísni bramborové a další informace naleznete v programu „Prognóza plísně bramboru“, který je dostupný na internetových stránkách [www.srs.cz](http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html) nebo na odkazu <http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html>

Výskyty **černání stonku (*Erwina carotovora*)** byly zaznamenány v okrese Jihlava (Nevcehle, 15.7. a Vilánec, 12.7.) a v okrese Tábor (Oblajovice, 19.7.).

Kořenomorka bramborová (*Thanatephorus cucumeris*) byla pozorována v okrese Jihlava (Nevcehle, 15.7. a Vilánec, 12.7.) a v okrese Tábor (Oblajovice, 19.7.).

První výskyt **hnědé skvrnitosti bramborových listů (*Alternaria solani*)** v okrese Jihlava (Střítež u Jihlavy, 14.7. a Vilánec, 12.7.).

Slabý výskyt larev **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech a stoncích byl pozorován v okrese Pelhřimov (Vitějovice, 20.7.) a v okrese Jihlava (Nevcehle, 15.7.). Lokálně jsou zaznamenávány střední a silné výskyty larev u zahrádkářů v celé oblasti.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet jarních brouků a množství ohnisek larev. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Slabý výskyt **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** a **mšice řešetlákové (*Aphis nasturtii*)** byl pozorován v okrese Jihlava (Velký Beranov, 18.7.) a v okrese Pelhřimov (Humpolec, 20.7.) v Lambersových miskách.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 78 BBA)

Jabloně jsou v růstové fázi, kdy plod obsahuje asi 80 % své konečné velikosti.

Slabý nálet imag **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** byl zaznamenán v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 21.7.), v okrese Prachatice (Krtely, 22.7. a Vodice u Lhenic, 20.6.) a České Budějovice (Hosín, 21.7.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Slabý nálet **obaleče růžového (Archips rosanus)** byl zaznamenán v okrese Prachatic (Krtely 20.7.).

Slabý nálet **obaleče jabloňového (Hedya nubiferana)** byl pozorován v okrese Prachatic (k.ú. Krtely, 28.6.).

Slabý nálet **obaleče zahradního (Archips podanus)** byl zaznamenán v okrese Prachatic (Krtely 20.7.) a v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 21.7.).

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 81 BBCH)

Slivoně jsou ve fázi počátku zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení).

Obaleč švestkový (Cydia funebrana) a obaleč východní (Cydia molesta) slabý nálet imag v okrese Tábor (k.ú. Soběslav, 15.7.).

Silný nálet imag **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán v okrese Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 18.7.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech